

Frans Verhagen, *Van George Washington tot Barack Obama. Alle presidenten van Amerika*, Diemen, 2012, 237 p.

De 44 presidenten die de Verenigde Staten tot nu toe hebben gekend, hebben onmiskenbaar hun stempel gedrukt op het verloop van de Amerikaanse en van de wereldgeschiedenis. Het zijn er trouwens eigenlijk maar 43, want Grover Cleveland was de 22ste en later ook de 24ste president. 'Al die presidenten blijken bij nadere bestudering interessante persoonlijkheden', schrijft de auteur, Amerikaspecialist Frans Verhagen, in zijn inleiding. Hij schreef een boek dat een biografisch portret bevat van alle 44, van Washington tot Obama. Het is een uitstekend idee, want in het Nederlandse taalgebied ontbrak vooralsnog een dergelijk werk.

De auteur bewees eerder al een vlotte pen te hebben: zo schreef hij nog maar onlangs een knappe Lincolnbiografie. En dit is meteen een belangrijke kwaliteit van dit boek: het leest als een trein en verveelt geen moment. Geen enkel hoofdstuk is langer dan zes bladzijden en dat komt de synthese fel ten goede.



Lezend doorheen het boek blijkt de evolutie die het presidentschap doorheen de tijd heeft gekend. Tot 1900 was Amerika lang geen supermogendheid en hielden de presidenten zich vooral bezig met de binnenlandse politiek. Lincoln bijvoorbeeld liet de buitenlandse politiek zoveel mogelijk over aan zijn bekwame minister van Buitenlandse Zaken. Maar op binnenlands vlak wist hij zichzelf tijdens de Burgeroorlog bijna dictatoriale bevoegdheden toe te eigenen. Kantelmoment was wellicht het presidentschap van Theodore Roosevelt (1901-1909). Hij kwam aan de macht na een hele reeks middelmatige en zelfs zwakke presidenten, maar hij voerde wel een erg actieve buitenlandse politiek. Hij kreeg er zelfs de Nobelprijs voor de Vrede voor. 'TR' was wellicht de allereerste 'moderne' president. Andere grootheden zijn Wilson omwille van zijn leiderschap tijdens en na Wereldoorlog I, Franklin Roosevelt en zijn opvolger Harry Truman.

Latere presidenten als Johnson, Nixon, Ford, Carter, Bush sr., Clinton en Bush jr. gelden als minstens gedeeltelijk mislukt. Ook Reagan is erg omstreden. Maar wellicht is het nog wat te vroeg om hierover te oordelen, want veel bronnenmateriaal van de laatste 50 jaar is nog niet vrijgegeven. Zeker is in ieder geval dat sinds de trauma's van de Vietnamoorlog en het Watergateschandaal de presidenten voorzichtiger zijn geworden in hun optreden en grote conflicten zo veel mogelijk proberen te vermijden. Gelukkig is het bij wet verplicht dat een president na zijn aftreden zijn eigen bibliotheek krijgt: vanaf Herbert Hoover is dit het geval. Het zijn de studieplaatsen bij uitstek voor de Amerikaanse politieke geschiedenis.

Het boek eindigt met een literatuuroverzicht per president en een poging om de 43 te rangschikken naar grootheid, voor Amerikaanse historici een geliefkoosde bezigheid. Hoewel dit eigenlijk bijna onmogelijk is, gezien de evolutie van de wereld, het land en het ambt gedurende meer dan 200 jaar. Als grootste president geldt terecht Abraham Lincoln, met na hem Washington en FDR. Als zwakste president geldt Warren Harding, wiens presidentschap ten onder ging door zijn onbekwaamheid. Maar verder zijn er vooral Lincolns' opvolgers en voorgangers die erg zwak waren. Het bewijst hoe cruciaal de periode van de Burgeroorlog is geweest en hoe groot Lincoln was. Alle presidenten van Amerika is een absolute aanrader voor iedereen die gefascineerd is door de geschiedenis van de Verenigde Staten en hun presidenten.

*Sam Van Clemen*

